

Osobní fond

**Václava M. Nebeského
(1889–1949)**

INVENTÁŘ

**Ústav dějin umění AV ČR
Oddělení dokumentace**

Závazná citace archivních pramenů z odd. dokumentace ÚDU AV ČR

1.citace:

**Ústav dějin umění AV ČR, oddělení dokumentace, plná citace fondu, další detaily
(citace signatury, inv. č., č. kartonu, fol.)**

Osobní fond Václava M. Nebeského:

Pozůstalost V. M. Nebeský byla do Ústavu pro teorii a dějiny umění ČSAV zakoupena v r. 1967 od n. p. Kniha v Karlově ul. č. 2, Praha I.

Fond obsahuje rukopisný, poznámkový a excerptční materiál k vědeckému dílu Nebeského, zejména k jeho stěžejní práci o moderním československém umění. Zahrnuje též stati publikace *Umění poimpressionismu*. Rozsáhle je obsahem i formou zpracována estetika a kinetika. Rukopisy, poznámkový materiál s nákresy a přípravnými studii. Jejich obsahem je nauka o formě, slohu, barvě, kresbě, objemu, prostoru, ploše a pohybu, zachycují též vývoj, jak byly tyto elementy chápány v různých historických etapách a zemích.

Působení V. Nebeského ve veřejném životě je doloženo koncepty a rukopisy přednášek a článků. Povinnosti, které vyplývaly z úřadu profesora na Umělecko-průmyslové škole, jsou zahrnuty v materiálu jednak jako písemnosti organizačního charakteru, jednak výuky na škole.

Korespondence tvoří jen nepatrnou část fondu. Soukromé a rodinné písemnosti se v pozůstalosti nacházejí jen výjimečně, a to pouze několik listů. Z pařížského pobytu Nebeského zůstala korespondence obchodního charakteru o prodeji a nákupu obrazů. Vlastní korespondence Nebeského je v průklepech odeslaných listů. Ostatní korespondence se týká výstav a publikací v časopisech.

Pozůstalost V. Nebeského tvoří mimo rukopisnou část poměrně značné množství písemností konceptního charakteru, často i torsa, která byla jen stěží nebo vůbec nemožno identifikovat. V celku je písemná pozůstalost V. Nebeského studijním materiálem, jehož lze použít při zpracovávání témat o estetice, kinetice nebo moderním umění z období první poloviny 20. století.

Revizní poznámka k restrukturalizaci fondu:

Fond byl v 90. letech ve značné míře poničen při havárii vodovodního potrubí. Část fondu byla z důvodu rozsáhlého a nenapravitelného poškození skartována. V návaznosti na tuto událost byl obsah fondu v červnu 1993 ošetřen postřikem 5 % septonexu a vystaven působení par thymolu. Práce byly provedeny ve výzkumné chemické laboratoři SÚA, Karmelitská 2, Praha 1, pod odborným dohledem PhMr. B. Bacílkové. Tyto desinfekční látky nejsou zdraví nebezpečné.

Fond prošel revizí v roce 2026, při níž došlo k jeho restrukturalizaci. Počet kartonů ve fondu **28**. V důsledku skartace části fondu bylo přistoupeno ke změnám v jeho původní struktuře a k novému přečíslování kartonů.

Inventář osobního fondu Václava M. Nebeského:

Karton / složka	Popis	Folia
1 / 1	Moderní umění v Československu, rukopisné doplňky.	1–55
1 / 2	Moderní umění v Československu. Druhá varianta českého překladu.	1–297
1 / 3	Obrazové přílohy a nátisky k L'art Moderne Tchecoslovaque.	1–59
1 / 4	L'art Moderne Tchecoslovaque – stránková korektura.	1–233
2	Moderní československé umění. Rukopis V. Nebeského.	1–1052
3 / 1	Pozvánky na výstavu soudobého umění. R. 1934.	1–7
3 / 2	František Tichý – rukopis V. Nebeského s připojeným seznamem obrazů F. Tichého. Katalogy výstavy „Tvrdošíjných“ – Otakar Marvánek, seznam výstavy obrazů.	1–19 20–42
3 / 3	Úvodní proslovy V. Nebeského k výstavám. Výstava Sochařství v Topičově salonu. Tradice českého umění.	1–30 31–53 54–64
3 / 4	Francouzské katalogy a pozvánky na výstavy.	1–7
3 / 5	Výstava současného francouzského umění v Mánesu. R. 1923.	1–199
4 / 1	Teorie forem – rukopis.	1–169
4 / 2	Nauka o slohu, Architektura.	1–84
4 / 3	Poznámky na téma výtvarná estetika a symbolická estetika.	1–65
4 / 4	Přednáška: Estetika výtvarného umění.	1–112
4 / 5	Estetika výtvarného umění.	1–152
4 / 6	Poznámky k organizaci Svazu čs. díla. Socha a prostor.	1–76
5 / 1	Články a překlady otištěné ve Volných směrech, Tribuně aj.	1–42
5 / 2	Rukopisy článků.	1–351
5 / 3	Články otištěné v novinách. Výstřižky.	1–58
6 / 1	Slavičkovy listy dr. L. Janákoví – opisy. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–50
6 / 2	Poznámky o francouzském umění. R. 1924. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–98
6 / 3	Výstava Moderní českosl. Umění v Paříži – katalog. Korespondence o publikaci knihy L'art Moderne Tchecoslovaque. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–69
6 / 4	Korespondence z období pobytu V. Nebeského v Paříži 1926–1948. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–10

6 / 5	Průklepy korespondence V. Nebeského různým příjemcům z období pařížského pobytu v letech 1922–1926. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–152
6 / 6	Průklepy korespondence dtto z let 1927–1928. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–137
6 / 7	Průklepy korespondence dtto z let 1929–1932. (karton je uzavřen pro nahlížení – DIGITALIZOVÁN)	1–82
7 / 1	Výpisy z literatury. Prostor a výtvarné umění.	1–205
7 / 2	Poznámky a výpisy. Proslovy na vernisážích. Blok českých výtvarných umělců – rukopis.	1–127
8 / 1	Rukopisná torsa článků – koncepty.	1–272
8 / 2 a, b	Rukopisná torsa článků. Poznámky a neurčené části rukopisů.	273–493 494–617
9 / 1	Poznámky k článkům na téma kresba a malba.	1–272
9 / 2	Teorie forem – úvahy, rukopisy. (špatný fyzický stav)	1–67
9 / 3	Rukopisy článků. (špatný fyzický stav)	1–64
9 / 4	Rukopis – rozbor kresby, poznámky. Teorie forem. Memorandum rektorát AVU v Praze.	1–285
10 / 1	Poznámky.	1–66
10 / 2	Prostorová determinace předmětů – poznámky.	1–88
10 / 3	Rukopis, poznámky a úvahy o uměleckém díle.	1–67
10 / 4	Ideoplastika na naturalistickém základě, rukopis a poznámky. Přechod běžného vědomí ve vědomí estetické, námět a téma, rukopis.	1–59 60–89
10 / 5	Rukopisné články a pozvánky V. Nebeského. Komposice, Výraz, Realismus, Složení uměleckého tématu, Představa duševního světa, Slohy kontrastně syntetické, Psychoplastika na idealistickém základě.	1–43
10 / 6	Útvary na naturalistickém základě. Rukopis a poznámky.	1–80
10 / 7	Výstava Františka Tichého – rukopis.	1–20
10 / 8	Nákresy a poznámky o geometrii. Sešit s poznámkami o geometrii.	1–63 1–36
10 / 9	Rukopisné poznámky a úvahy o architektuře a umění, varia.	1–191
10 / 10	Ročníkové práce žáků Uměleckoprůmyslové školy. R. 1947.	1–48
11 / 1	Ideoplastika, rukopis.	1–49
11 / 2	Slohové funkce výtvarných prostředků. Zpředmětnění výtvarné formy. Prostorová perspektiva.	1–69
11 / 3	Poznámky V. Nebeského – varia.	1–64
11 / 4	Poznámky k dílu V. van Gogha a P. Cézanna. Umění v bytě, Složky uměleckého tématu, Teorie nápodoby.	1–52
11 / 5 a, b	Poznámky – Názorné myšlení, Komplexy, Fyzió-, Psycho-, Ideoplastika.	1–183

11 / 6	Výtvarná podstata malby. Studie o malbě, k níž jsou připojeny dílčí úvahy o barvě, světle, lineamentu a poznámky.	1–327
11 / 7	Baroko. Studie V. Nebeského.	1–48
11 / 8	Le point de bifurcation. Rukopis.	1–18
12 / 1	Poznámky V. Nebeského zaměřené k problémům estetiky, konstrukce, prostoru, malby, hmoty, vazby, světla, kompozice. Seznam představitelů uměleckých směrů.	1–281
12 / 2	Rukopisy článků, recenzí a překladů V. Nebeského. Poznámky.	1–461
12 / 3	Výpisy z literatury, poznámky.	1–338
13 / 1	Moderní umění. Francouzský rukopis V. Nebeského. (špatný fyzický stav)	1–361
14 / 1	Moderní umění československé. Francouzský rukopis V. Nebeského pojednávající o čl. malířích a sochařích 1. poloviny 20. století.	1–407
14 / 2	Moderní umění v Československu. Rukopis českého vydání knihy.	1–331
15 / 1	Výpisy V. Nebeského z literatury – estetika.	1–176
15 / 2	Estetika. Výpisy V. Nebeského z literatury.	1–240
15 / 3	Estetika. Výpisy z literatury.	1–83
15 / 4	Estetika. Výpisy z literatury.	1–359
16 / 1	Estetika. Výpisy z literatury.	1–221
16 / 2	Estetika. Záznamy z přednášek pronesených na „Kongres für Asthetik und allgemeine Kunstwissenschaft“.	1–42
16 / 3	Poznámky o západoevropském výtvarném umění.	1–78
16 / 4	Překlad publikace B. Schawa: Člověk a nadčlověk. Podklad k námětu o estetice.	1–44
16 / 5	Estetika – poznámky.	1–53
17 / 1	Estetika – baroko. Pojednání o barokním umění v architektuře a stavitelství.	1–112
17 / 2	Estetika. Umění a dějiny. Poznámky.	1–103
17 / 3	Estetika výtvarného umění. Rozbor uměleckého díla po estetické stránce. Sloh v historickém smyslu. Estetika výtvarného umění, nebo také věda o umění. Zásady estetiky výtvarného umění.	1–94
17 / 4	Kresba. Plošná kresba. Základní typy kresebného tvaru. Plošná kresba prostorových tvarů. Textová část, koncepty, poznámky.	1–184
17 / 5	Estetika. Kategorie umění, uměleckého díla, autonomie umění. Rukopisná stať o renesanci, soubor pojednání o renesanci ve vědě, umění a životě. Výpisy z literatury.	1–158

18 / 1	Estetika. Poznámky k renesančnímu umění. Renaissance – rukopisná stať. Výpisy z literatury. Soubor pojednání o renesanci ve vědě, umění a životě.	1–370
18 / 2	Sloh I. Geometrické obrazce zdrojem architektonických útvarů.	1–162
18 / 3	Geometrické útvary. Teorie umění. Poznámky o umění – stylosmus, manýrismus, barevná perspektiva, vzdušná perspektiva, vliv atmosféry na barvy. Prostor ve výtvarném smyslu. Poznámky (5 sešitů)	1–161
18 / 4	Představa tělesného světa.	1–38
18 / 5	Předestetické omezení obsahu. Ideoplastika. Pojednání o výtvarné determinaci obsahu.	1–94
18 / 6	Estetické vymezení tématu. Tematické asociace. Nauka o přízvucích. Estetické studie. Přehled základních slohových útvarů.	1–182
18 / 7	Tematické struktury. Tematické předurčení uměleckého předmětu. Rukopis.	1–70
19 / 1	Estetika výtvarného umění a obecná estetika i dějin umění. Estetické funkce, výklad.	1–136
19 / 2	Základy estetiky výtvarného umění. Úvod do estetiky.	1–180
19 / 3	Psychologizovaná estetika. – skartováno Pojem historické a estetické vědy o umění.	1–157 158–228
19 / 4	Estetika. Základy výtvarného pojmosloví. Výtvarná organizace uměleckého předmětu. Světový názor ve vztahu k umění. Předestetický stav vědomí. Průběh výtvarného soudu. Ideoplastika na naturalistickém základě.	1–95
19 / 5	Estetika. Z části kritické – rukopis.	1–186
20 / 1	Prostor. Prostorová konstituce výtvarných oblastí. Výtvarná forma. Konstruktivní význam objemu. Plocha. Prostor a výtvarná forma. Malířství. Výtvarná podstata malby.	1–380
20 / 2	Prostor – rukopis.	1–197
20 / 3	Tematická struktura.	1–78
20 / 4	Útvary na spiritualistickém základě.	1–72
20 / 5	Estetika. Renaissance – proměna uměleckých forem, která následovala po odpoutání člověka od středověkého svět. názoru. Témata pro měsíčník Atheneum.	1–60 61–138
20 / 6	Průběh výtvarného soudu.	1–56
20 / 7	Zákony doplňovačnosti.	1–144
20 / 8	Soustava tematických složek.	1–153
21 / 1	Moderní umění československé – rukopisná a strojopisná část. Francouzský text.	1–253
21 / 2	Moderní umění československé. Francouzský text.	1–187

21 / 3	Moderní umění československé. Poznámková část. Francouzský text.	1–74
21 / 4	Moderní umění československé. Poznámky a texty. Francouzský text.	1–53
21 / 5	Moderní umění československé. Poznámky a texty. Francouzský text.	1–145
22 / 1	Poznámky, výpisky z literatury o římské kultuře a umění.	1–132
22 / 2	Poznámky a výpisky z literatury o umění a estetice. Kritický rozbor Lippsových názorů.	1–167
22 / 3	Estetika. Postavení a úloha umění v životě. Rukopis a poznámky.	1–93
22 / 4	Estetika. Románské údobí. Duševní zákonitosti.	1–44
22 / 5	Estetika. Výpisy a poznámky z literatury. K. Chytil: poznámky k článku <i>Vývoj miniaturního malířství ...</i> (Pam. arch. 1885)	1–153
22 / 6	Výpisy z literatury ke studii o estetice.	1–59
22 / 7	Výpisy z literatury ke studii o estetice.	1–61
22 / 8	Výpisy z literatury ke studii o estetice.	1–46
23 / 1	Výpisy z literatury ke studii o estetice.	1–37
23 / 2	Výpisy z literatury o estetice a umění.	1–163
23 / 3	Poznámky Nebeského o středověkém malířství.	1–63
23 / 4	Výpisy a poznámky z literatury.	1–111
23 / 5	Estetika – poznámky.	1–68
23 / 6	Estetika – poznámky.	1–12
24 / 1	Moderní umění československé. Francouzský text o surrealismu.	1–76
24 / 2	Moderní umění československé. Přípravní studie.	1–74
24 / 3	Moderní umění československé. Francouzský text.	1–171
24 / 4	Moderní umění československé.	1–78
24 / 5	Moderní umění československé.	1–90
24 / 6	Moderní umění československé.	1–102
24 / 7	Estetická funkce v architektuře. Ideoplastika. Poznámky.	1–56
24 / 8	Novinářské články En morge des Jours.	1–208
24 / 9	Rukopis divadelní hry.	1–120
25 / 1	Korespondence – přijatá.	1–54
25 / 2	Překlady Nebeského do češtiny. Fragment románu Salome.	1–29 30–43
25 / 3	Seznam knih z knihovny V. Nebeského.	1–57
25 / 4	Poznámky a záznamy V. Nebeského – různé z pobytu ve Francii.	1–20
25 / 5	Materiály z Kulturní rady (r. 1938).	1–10
25 / 6	Materiály z činnosti kulturních organizací.	1–16
25 / 7	Materiály Svazu čs. výtvarných umělců.	1–6

25 / 8	Materiály z UNESCO (r. 1948).	1–33
25 / 9	Materiály z UNESCO (r. 1948).	1–59
25 / 10	Materiály z kongresu pro užité umění a průmyslovou kresbu (r. 1947).	1–43
25 / 11	Reorganizace uměleckého školství.	1–38
25 / 12	Rukopis o uměleckém školství.	1–113
25 / 13	Spisy Uměleckoprůmyslové školy.	1–64
25 / 14	Rámcový návrh osnovy ke slovníku výtvarného umění. 1940–1943	1–62
25 / 15	Zápis univerzitních přednášek.	1–181
26 / 1	Rukopisné koncepty článků o moderním čs. umění (r. 1919–1924). (špatný fyzický stav)	1–237
26 / 2	Výpis z literatury.	1–65
26 / 3	Kritiky pařížských výstav (1924).	1–21
26 / 4	Fragmenty studií o metodě a výtvarné estetice – poznámky. Folia 1–20 skartována.	21–74
27 / 1	Koncept estetické úvahy (francouzský text). (špatný fyzický stav)	1–260
27 / 2	Korespondence V. Nebeského s nakladatelstvím Orbis (r. 1937). (špatný fyzický stav)	1–121
27 / 3	Katalog reprodukcí obrazů, přednášky a separáty, referáty o knihách. Mezinárodní kongres kritiků umění. Folia 1–16 skartována.	17–222
27 / 4	Poznámky V. Nebeského – příprava prvních čísel proponovaného časopisu Duch a tvar. Korespondence, připravované články a ujednání.	1–160
27 / 5	Rukopisy článků pro list umělecké tvorby a kulturní práce Duch a tvar.	1–33
27 / 6	Korespondence k prodeji Degasova obrazu (1933–1935).	1–79
27 / 7	Poznámkový materiál z období pobytu ve Francii (S.a.).	1–97
28 / 1	Zrcadlo projektovaného časopisu Duch a tvar.	1–8
28 / 2	České moderní sochařství 20. století. Sochaři 20. století.	1–72
28 / 3	Metoda dějin umění, O prostoru, Úloha umění v dnešní společnosti. Fragmenty, část skartována	1–24
28 / 4	Umění a dějiny. Umění a nacionalismus. Kritika a umělecký život ve francii. Úvaha o knize Moderní československé umění. Československé umění ve světové tvorbě. (špatný fyzický stav)	1–88
28 / 5	Politika v estetice. Francouzské umění. Články V. Nebeského.	1–30
28 / 6	Výtvarné umění v současné krizi. Publikace V. Nebeského, r. 1929?	1–32
28 / 7	Publikace jiných autorů použité V. Nebeským:	1–19

	J. Wage: <i>Rozdíl mezi architektem a inženýrem. Uvědomění si představy. Úloha umění v dnešní společnosti.</i> Honzík: <i>Architektura</i> (výpisy).	
28 / 8	Anketa o moderním umění – odpověď V. Nebeského. Referát o výstavě československého umění v Paříži. Třicet let od smrti Cézannovy.	1–12
28 / 9	Moderní umění a Smysl umění – přednášky V. Nebeského.	1–30
28 / 10	Moderní směry v současném umění. (1 sešit)	1–42
28 / 11	Aforismy v malířství. Sto let francouzského malířství. Přednáška a překlad.	1–25
28 / 12	Přednášky a separáty o moderním umění a estetice.	1–56